

Vitalija MACIEJAUSKIENĖ

DĖL KAI KURIŲ LIETUVIŲ PAVARDŽIŲ LYČIŲ BEI JŲ ETIMOLOGIJŲ

„Lietuvių pavardžių žodyne“ (= LPŽ; t. 1, Vilnius, 1985; t. 2, 1989), be kitų duomenų, yra pateiktos ir daugumos pavardžių etimologijos. Aiškinant pavardžių kilmę nebuvo naudotasi istorine medžiaga. Tai lėmė objektyvios priežastys. Mat LPŽ rengėjai neturėjo asmenvardžių, išrašytų iš įvairių šimtmečių istorijos dokumentų, kartotekos ar kokio nors kito abėcėlinio rinkinio. Be to, nebuvo šiam reikalui galėjusių labai praversti išsamesnių lietuvių istorinės antroponimijos tyrimų.

Tiriant XVII–XVIII a. lietuvių pavardžių susidarymą, jų galutinio nusistovėjimo ypatumus bei kilmės šaltinius buvo pastebėtas asmenvardžių (pavardžių) lyčių varijavimo reiškinys¹. Jį paliudija ir XIX a. istorinė antroponimija. Šio laikotarpio dokumentuose, rašytuose lenkų bei rusų kalbomis, palyginti dažnai pasitaiko tos pačios pavardės (įvardijančios tą patį asmenį arba vienos šeimos, giminės narius) variantų. Tai, be kita ko, liudija, kad pavardės, baigusios formotis XVIII a., dar ir XIX a. nebuvo įgijusios juridinio statuso. Kitaip nebūtų buvę taip iškraipomos bei keičiamos jų lytys.

XIX a. pavardžių variantų tyrimas, jų lyginimas su dabartinėmis pavardėmis neretai padeda patikslinti neautentiškas kai kurių pavardžių lytis, pakoreguoti jų etimologijas arba išaiškinti iki šiol neetimologizuotų pavardžių kilmę. Tai daryti ypač paranku ir todėl, kad XIX a. nuo XX a. pirmosios pusės, kai buvo sukaupta didžiausia dalis pavardžių, šiandien vadinamų *d a b a r t i n ė m i*², skiria palyginti neilgas laiko tarpas. Ši aplinkybė padidina pavardžių paplitimo duomenų patikimumą, palengvina sutapatinti istorijos dokumente užrašytas ir dabartines pavardes.

Tų pačių pavardžių variantai gali būti labai įvairūs: nevienodos jų šaknys, priesagos ar galūnės, dažni fonetiniai bei grafiniai skirtumai. Kai kurių jų atsiradimą lėmė lingvistinės priežastys (lietuvių bei slavų kalbų sąveika, bendrinės kalbos ir tarmių fonetinių ypatybių santykis ir pan.). Tačiau nemaža jų atsirado ir dėl ekstralingvistinių aplinkybių, kurių svarbiausia – asmenvardžių rašymas ne lietuvių, o lenkų arba rusų kalbomis, raštininkų nesugebėjimas taisyklingai juos užfiksuoti.

¹ Žr. V. Maciejauskienė, Lietuvių pavardžių susidarymas, Vilnius, 1991, 118–151; V. Maciejauskienė, Kriaunų parapijos XVII–XVIII a. asmenvardžiai. – LKK XXXII (1993) 65–80.

² Žr. Lietuvių pavardžių žodynas, A–K, Vilnius, 1985, 13.

Taigi greta dėl dėsningos garsų pakaitos³ atsiradusių pavardžių variantų dažni sunkiai paaiškinami pavardžių lyčių iškraipymo, labai netaisyklingo jų rašymo atvejais. Kaip tik todėl kai kuriuos pavardžių variantus nelengva rekonstruoti. O tai daryti būtina norint palyginti juos su dabartinėmis pavardėmis. Todėl vertinant į lietuvių kalbą atstatytus pavardžių variantus reikia turėti omenyje ir galimus netikslumus bei paklaidas.

Čia pateikiama keliolika lietuvių pavardžių varijavimo atvejų ir mėginama nustatyti autentiškas jų lytis. Remiantis šiais duomenimis, yra patikslinami ar papildomi kai kurių dabartinių pavardžių (= db. pvd.) kilmės aiškinimai.

1803 m. *Ian Bagalun, Jerzy Beygalun* (1) – 1817 m. *Jan Beygalun, Wawrzyn: Beygalun* (1) – 1819 m. *Ian Begalun, Wawrzyniec Begalun* (1, 107–108) – 1828 m. *Józef Begalun*, anksčiau minėto *Wawrzyniec Begalun* sūnus (1, 127–128)⁴. Variantai, užrašyti Dembinos dvaro (dabar Trakų r.) inventoriuose, rekonstruoti taip: **Bagaliūnas, *Beigaliūnas* ir **Begaliūnas*. Tarp dabartinių pavardžių yra tik *Bagaliūnas*, užrašyta ir apie Vievį, taigi buvusio dvaro vietose. Jos kilmė neaiški (LPŽ I 152). Todėl kyla abejonių dėl šios db. pvd. lyties autentiškumo. Ypač dėl to, kad kiti tos pačios pavardės variantai yra palyginti lengvai etimologizuojami. Šaknį *beig-* galima būtų sieti su germaniškos kilmės pavardės *Béiga*, užrašytos Žiežmariuose, šaknimis (LPŽ I 220). Nors variantas **Beigaliūnas* ir db. pvd. *Béiga* sunkiai sutapatinami dėl labai skirtingos lyčių darybos. Taigi ir iš šio varianto rekonstruota pavardė galėtų būti neautentiška. Lieka variantas **Begaliūnas*. Tokią pavardę galima vertinti kaip su lietuviška priesaga *-(i)ūnas* sudarytą iš asmenvardžių **Begalis, *Begalys* ar pan. Pastaruosius reikėtų kildinti iš liet. *begālis* „neturintis galios; bejėgis, besveikatis“, *begālis* „neribotas, begalinis; neturintis galo, pabaigos; neturintis vieno ar kito galo“, *begalys* „kam visko maža, kas niekados nepasotinamas; kas atėjęs per ilgai būna ir kt.“ (LKŽ I 714) ar pan. Plg. db. pvd. *Bekaņpis, Bepiřstis, Beraņkis, Berūkštis, Besasparis, Bešónis* (LPŽ I 222–245).

Tai, kad db. pvd. *Bagaliūnas* gali būti atsiradusi iš **Begaliūnas*, aišku, yra tik spėjimas, kuriam pagrįsti dar reikia daugiau duomenų.

1791 m. *Bartłomiej Borkiewicz...Syn Jerzy, Andrzej* (2, 13) ir 1789 m. *Bartłomiej Borkiewicz...Synow dwoch Jerzy, Andrzej* (2, 7). Vėliau dokumentuose minimas vienas šio asmens sūnų: 1803 m. *Andrzej Botkiewicz* (2, 31 ir 40) – 1811 m. *Andrzej Butkie*

³ Plg. *K. Būga*, Apie lietuvių asmens vardus. – RR I 226–230; *Z. Zinkevičius*, Lietuvių antroponimika, Vilnius, 1977, 98–101.

⁴ Pateikiant istorijos dokumentų duomenis asmenvardžiai užrašomi nieko nekeičiant. Visi jie metrikuoti. Šiam reikalui šaltiniai sunumeruoti, ir jų sąrašas pridėtas straipsnio pabaigoje. Skaičiai skliaustuose po asmenvardžių rodo šaltinio numerį sąrašė ir puslapio ar lapo numerį. Tais atvejais, kai rankraščinio dokumento ar jo dalies lapai nenumeruoti, nurodomas tik vienas skaičius (numeris šaltinių sąrašė).

wicz (2, 51) – 1814 m. *Andrzej Budkiewicz* (2, 60), 1816 m. *Andrzej Budkiewicz* (2, 60). O 1844 m. jau užrašytas pastarojo sūnus – *Яковъ Буткевичъ сынъ Андрея* (13). Pavardės variantai užfiksuoti Grinapolio dvaro (dabar – Trakų r. Semeliškių ap.) inventoriuose bei kitokiuose dokumentuose. Rekonstruoti jie atrodytų taip: **Bartkevičius* (**Bortkevičius*), **Butkevičius*, **Budkevičius*. Plg. db. pvd. *Bartkėvičius* (be kitų vietų, užrašyta ir apie Semeliškes, Trakus) ir *Butkėvičius* (taip pat žinoma apie Semeliškes, Trakus). Db. pvd. *Budkėvičius* paplitusi toliau nuo buvusio dvaro vietų. Pavardės *Bartkėvičius* ir *Butkėvičius* gali būti atsiradusios iš skirtingų tos pačios pavardės variantų. Taigi vienos iš jų lytis gali būti neautentiška (turimos omenyje tik buvusio dvaro vietose funkcionuojančios db. pvd.). Pavardžių kilmė visiškai skirtinga. Šaknis (kamienas) *bartk-* yra iš krikščioniško vardo *Baltramiėjus* (LPŽ I 203–204). Tuo tarpu pvd. *Butkėvičius*, atsiradusi iš asmenvardžio **Butkus*, yra lietuviškos kilmės. Jos *butk-* kildinama iš senųjų lietuvių dvikamienių asmenvardžių su pirmuoju sandu *but-* trumpinio (LPŽ I 368–369).

1795 m. *Stanisław Grodzis* (3, 63–64) – 1816 m. *Tadeusz Grodz*, *Piotr Grodzki* (4, 25); 1816 m. *Franciszek Grodz* ir labai neaiškiai visai kita ranka prirašyta *ki* (4, 31) – 1828 m. *Karol Franciska Syn Grodzki* (5, 99–100) – 1829–1830 m. *Karol Francifzka Grodz* (6, 19); 1816 m. *Adam Grodzis* (4, 30) – 1828 m. *Adam Eliasza Syn Grodz* (5, 101–102); 1816 m. *Piotr Grodzki* (4, 25) – 1828 m. *Justyn Piotra Syn Grodzki* (5, 125–126); 1827 m. *Adam Grodzis* (7, 17) – 1828 m. *Adam Grodz* (5, 101–102) – 1829–1830 m. *Adam Eliafza Grodz* (6, 19); 1827 m. *Maciey Grecki*, *Wincenty Grecki* (7, 20) – 1828 m. *Maciey Grodzki*, *Wincenty Grodzki* (5, 122–123) – 1829–1830 m. *Maciey Francifzka Grodzki* (6, 14). Adučiškio dvaro dokumentuose užrašytus tos pačios pavardės variantus galima rekonstruoti taip: **Gruodis* ir **Grodis*; **Gradskis* ir **Grodskis*; **Greckis*. Autentiškas, matyt, yra variantas **Gruodis*, kurį galima sutapatinti su lietuviškos kilmės db. pvd. *Grúodis* (iš liet. *grúodas*, *grúodis* – LPŽ I 730). Ji, be kitų vietų, užrašyta ir Adučiškyje (3 šeimos). Žinoma dabar ir pvd. *Grodis* (5 šeimos Svirkose ir 1 Tauragnuose). Tai fonetiškai suslavintas (liet. k. *uo* pakeistas į *o*) pavardės *Grúodis* variantas, atėjęs iki mūsų dienų. Suslavinti pridėdamą priesagą *-ski* pavardės variantai **Gradskis* ar **Grodskis* tapatintini su db. pvd. *Grăckas*, *Grăckis*, *Gròckas*, *Gròckis*, *Gròdskis*, *Gròdzkis*. Jos užrašytos įvairiose Lietuvos vietose, kai kurios – ir netoli Adučiškio. Pavardžių kilmė aiškinama siejant jas su panašiomis baltarusių ir lenkų pavardėmis (LPŽ I 698, 724). Kaip liudija pateikti variantai, bent jau dalies šių db. pvd. lytis galima vertinti kaip neautentiškas, atsiradusias iš asmenvardžio **Gruodis*. Taigi ir jų etimologijos galėtų būti tikslinamos, kildinant šias db. pvd. iš liet. *grúodas*, *grúodis*. Turi atitikmenį tarp db. pvd. ir 1827 m. dokumente užfiksuotas variantas **Greckis* – plg. db. pvd. *Grěckas*, *Grěckis* (paplitusios ir apie Adučiškį). Jos siejamos su panašios

šaknies bei darybos lenkų, baltarusių, rusų pavardėmis (LPŽ I 704). Ir šios db. pvd. gali būti lietuviškos kilmės, atsiradusios iš asmenvardžio **Gruodis*.

1857 m. *Адама Ингелевича* (kilm.), jo tėvai: *Иосифа и Анели урожденной Мицкевичевны Мингелевичевъ* (kilm.; 8, 47). Variantai užrašyti Nemenčinės parapijos bažnyčios knygoje. Plg. dar kitus įvardijimus šiame šaltinyje: *Людвика Ингелевича* (kilm.; 8, 50), *Казимира Енгелевича*, *Антонія Енгелевича* (kilm.; 8, 58), *Томаша Ингелевича*, *Винцентаго Ингелевича* (kilm.; 8, 59), *Людвикъ Ингелевича* (8, 176–177), *Винцентего Ингелевича* (kilm.; 183–184). Pateikti duomenys rodo, kad varijuoja pavardės pradžia: *ing-*, *ming-*, *eng-*. Plg. db. pvd. *Ingelėvičius*, *Mingelėvičius* ir *Engelevičius*. Pirmosios db. pvd. kilmė nėra aiški. Ji lyginama su latvių *Ingelevičs* ir liet. *Iņgelis*, o pastaroji siejama su *Eņgelis*, vertinant ją kaip germaniškos kilmės pavardę (LPŽ I 772, 578). Su ja siejama ir db. pvd. *Engelevičius* (LPŽ I 578). Lietuviškos kilmės, atsiradusi iš senojo dvikamienio asmenvardžio *Mingēla*, yra tik db. pvd. *Mingelėvičius* (LPŽ II 250), kurią galima tapatinti su vos vieną kartą pasitaikiusia pavardės lytimi *Мингелевичевъ*. Turint omenyje visiškai aiškia šio varianto kilmę būtų pagrindo manyti, kad kaip tik pastaroji lytis yra autentiška. Dažni jos variantai su *ing-* rusų kalba rašytame dokumente nesunkiai galėjo atsirasti, neišgirdus ir neužrašius pradžios priebalsio *m*. Iškreiptas variantas **Ingelevičius* dėl tų pačių priežasčių kartais galėjo būti užrašomas ir **Engelevičius*. Taigi neneigiant visų lietuvių pavardžių *Ingelėvičius* lyčių autentiškumo vis dėlto nereikėtų visiškai atmesti kai kurių jų atsiradimo iš *Mingelėvičius* galimybės. Juolab kad abi db. pvd. šiuo metu žinomos ir šaltinyje minimose vietose – apie Vilnių.

1811 m. *Marcin Syn Michała Jaguczanski* (9, 4) – 1816 m. *Stanisław Syn Marcina Jaguszewski* (9, 11) – 1834 m. *Jaguszewski Stanisław Syn Marcina* (10, 16), *Jaguczewska Roza Żona Stanisława* (10) – 1834 m. kitame dokumente: *Stanisław Iakoczunas* (11, lapai nenumeruoti) – 1836 m. *Stanisław Jaguszewski v. Jakuczunas* (12). Paštuvos arba Kvesų palivarko (dabar – dalis Kauno r.) dokumentuose užrašytas pavardės varijavimo atvejis. Variantai **Jagučanskis*, **Jaguševskis*, **Jagučevskis*, **Jakočiūnas*, **Jakučiūnas* (ar panašūs) yra atsiradę iš vienos pavardės, kurios autentišką lytį šiuo atveju nustatyti sunku. Plg. db. pvd., paplitusias įvairiose Lietuvos vietose, *Jagučánskis*, *Jagučénskis*, *Jagučiánskis*, *Jagučáuskas*, *Jagučáuskis*, *Jakočiūnas*, *Jakučiūnas*. Kaip matyti, tik variantas **Jaguševskis* neturi tikslaus atitikmens tarp dabartinių pavardžių. Pateiktų db. pvd. lokalizacija neleidžia jų sieti vien su išvardytais variantais. Galimi ir kito kio jų atsiradimo keliai. Tačiau abejoti db. pvd. *Jagučánskis*, *Jagučénskis*, *Jagučiánskis*, *Jagučáuskas* ir *Jagučáuskis* lyčių autentiškumu galima. Tai daryti verčia jų neaiški kilmė. Neįtikimas yra šių db. pvd. siejimas su pvd. *Jagūtis*, o pastarosios su *Jāgas* (LPŽ I 784, 783), nors kitaip paaiškinti *jaguč-* kilmę labai sunku. Todėl ir peršasi mintis apie

galimą kamieno *jaguč-* atsiradimą iš *jakuč-*. Plg. variantus **Jakočiūnas* ir **Jakučiūnas*, liudijančius, kad šis spėjimas turi realų pagrindą. Kamieno **jakuč-* kilmė aiški, plg. db. pvd. *Jakūtis*, kuri atsiradusi iš krikščioniško vardo *Jokūbas* trumpinio *Jākas* mažybės priesagos *-utis* vedinio (LPŽ I 793–794).

Taigi pateiktų vienos pavardės variantų autentiška šaknis greičiausiai yra *jak-*, o ne *jag-*. Variantai su slaviškomis priesagomis gali būti atsiradę, pakeitus asmenvardžio priesagą bei iškreipus jo šaknį⁵. Kokia priesaga yra pakeista slaviškomis? 1811 m. dokumente užrašytas variantas **Jagučanskis* leidžia dvejopai atsakyti į šį klausimą. Prie pavardės **Jakučionis*, atmetus galūnę, galėjo būti pridėta slaviška priesaga *-skis* (be to, šaknis **jak-* pakeista į **jag-*, suslavinta lietuviška patroniminė priesaga). Arba pavardės **Jakučiūnas* lietuviška patroniminė priesaga *-ūnas* pakeista slaviška *-anskis* (šaknis taip pat iškreipta). Pastarasis atvejis mažiau įtikimas, nes XVIII a. pavardžių slavinimo tyrimas nepaliudijo nė vieno panašaus atvejo. Tolesnis varianto **Jagučanskis* slavinimas – jo vertimas į **Jaguševskis*, tokiu būdu dar labiau nutolstant nuo autentiškos pavardės lyties **Jakučionis*. Vadinasi, 1834 ir 1836 m. dokumentuose užrašytų variantų lytis su priesaga *-ūnas* taip pat gali būti neautentiškos (plg. pavardžių variantus, kurie vienas nuo kito skiriasi lietuviškomis patroniminėmis priesagomis⁶). Tai iš dalies paaiškintų ir tą faktą, kad db. pvd. *Jakučiūnas* ir *Jakočiūnas* (pastaroji greičiausiai yra iš *Jakučiūnas*, todėl sieti ją su lenkų *Jakacz* – LPŽ I 787 – nebūtų jokio pamato), su kuriomis tapatintini aptariami variantai su lietuviškomis priesagomis, yra paplitusios tik toliau nuo buvusio palivarko vietų. Spėjimą autentišką pavardės lytį **Jakučionis* galima sieti su db. pvd. *Jakučionis*, kuri, be kitų vietų, užrašyta ir Kaune (7 šeimos) bei kitose buvusio Paštuvos palivarko vietose.

1791 m. *Ian Kuryłowicz Syn Eliasz, Sebestyan, Maxym, Marcin* (2, 13) – 1796 m. *Ian Kurlowicz*, sūnų vardai tie patys (2, 19) – 1803 m. *Ian Kurlowicz* ir jau atsiskyres sūnus *Sebestyan Kurlowicz* (2, 13) – 1811 m. tame pačiame kaime: *Eliafz Kurlowicz*, o prie jo užrašytas brolio vardas *Maxymilian* rodo, kad tai anksčiau minėtos šeimos narys (2, 52–53). Toliau pavardė varijuoja taip: 1814 m. *Maxim Kurlowicz* (2, 60–61) – 1816 m. *Maxym Kuryłowicz* (2, 66–67) – 1819 m. *Maxim Koryłowicz* (11, 73–74) – 1827 m. *Ian Kuryłowicz*, pagal 1819 m. minimo asmens užrašytus sūnų vardus, be jokios abejonės, tos pačios šeimos narys (2, 80) – 1844 m. *Мартинъ Куриловичъ сынъ Максима, Янъ Куриловичъ сынъ Еляша* (13). Variantai iš Grinapolio dvaro Bagdononių kaimo inventorių. Šiose vietose dabar žinoma pvd. *Kurlāvičius*, kuri etimologizuojant vertinama kaip suslavinta iš *Kurlŷs* ar kitos panašios pavardės, kildinamos iš liet. k. *kuřlas*

⁵ Žr. V. Maciejauskienė, Lietuvių pavardžių susidarymas, 199.

⁶ V. Maciejauskienė, Op. cit., 129–130.

„kurčias“, latvių *kuřls* „t. p.“ (LPŽ I 1134). Atkreipia dėmesį tai, kad db. pvd. *Kurlāvičius* ir *Kurlys* yra žinomos tik skirtingose, tolimose viena nuo kitos, vietose.

Kito dokumentuose užrašyto tos pačios pavardės varianto lytis rekonstruotina kaip **Kurilovičius*. Plg. db. pvd. *Kurilāvičius* ir *Kurilēvičius*, kurios kildinamos iš graikiškos kilmės krikščioniško vardo *Kirilas* (plg. baltarusių *Курылович*, *Курыла*, *Кирилл*) (LPŽ I 1133). Pastarosios db. pvd. paplitusios arčiau buvusio Grinapolio dvaro (dabar – Trakų r. Semeliškių ap.) vietų.

Taigi vienos pavardės variantai jungia dvi nevienodos kilmės db. pvd. Tai, kad db. pvd. *Kurlāvičius* užrašyta ir Grinapolio dvaro vietose (Semeliškėse – 5 šeimos), o db. pvd. *Kurilāvičius* ir *Kurilēvičius* – taip pat netoli, leistų įtarti, kad kai kurių šių db. pvd. lytys gali būti neautentiškos. Sunku pasakyti, ar db. pvd. *Kurlāvičius* atsiradusi iš db. pvd. su *kuril-*, ar atvirkščiai.

1816 m. *Józef Marcina Syn Milinis* (14, 2), *Żona Józefa Milinia Marianna* (14, 4), *Јосифъ Мартина Сынъ Милинасъ* (14, 10) – 1819 m. *Jozef Mielinis* (15, 1). Variantai, užrašyti Balčių dvaro (dabar – Raseinių ir Kelmės r. dalys) dokumentuose, rekonstruoti taip: **Milinis*, **Milinas* ir **Melinis* ar **Mielinis*. Plg. db. pvd. *Milinis*, *Milinys*, paplitusias toli nuo buvusio dvaro vietų. Tai trukdo jas sieti su variantais **Milinis*, **Milinas*. Arčiausiai Balčių dvaro yra užrašyta db. pvd. *Mielinis* (apie Nemakščius, Viduklę). Su variantu **Mielinis* ją sieti reikėtų labai atsargiai, nors yra įmanoma. Mat lenkų kalba rašytuose dokumentuose liet. k. dvibalsis *ie* gali būti keičiamas *e* arba užrašomas *ie*. Tai yra pastebėjęs ir Z. Zinkevičius⁷. Manant, kad db. pvd. *Mielinis* lytis yra tikrai autentiška, ir etimologizuoti ją būtų galima drąsiau. Užuot siejus su db. pvd. *Mėlynis* ir konstatavus, kad pavardės kilmė neaiški (LPŽ II 222), būtų įmanoma ją kildinti iš liet. k. žodžių su šaknimi *miel-* (plg. LKŽ VIII 143–149). Juolab kad variantą **Melinis* tegalima sieti su db. pvd. *Melinis* ar *Mėlynis*, kurios taip pat paplitusios tik toli nuo buvusio Balčių dvaro vietų. Aišku, db. pvd. *Mielinis* lyties autentiškumui patikrinti bei etimologijai patikslinti dar reikėtų daugiau duomenų.

1833 m. *Wawrzyniec Pastorastis* (16) – 1835 m. *Wawrzy: Postarostis* (17, 19). Kelmės dvaro dokumentuose užrašyti labai įprasti fonetiniai vienos pavardės variantai, atsiradę dėl *a* ir *o* pakaitos. Tačiau jie svarbūs tuo, kad patvirtina db. pvd. *Pastōrastis* lyties autentiškumą. Db. pvd. užrašyta tik Tytuvėnuose (2 šeimos), taigi tapatintina su istorijos šaltiniuose pateiktomis pavardėmis. Aiškinant db. pvd. *Pastōrastis* kilmę abejojama jos lyties autentiškumu ir spėjama, jog ji gali būti iškreipta iš **Pastoraitis* (plg. db. pvd. *Pastorius*) (LPŽ II 400). Istoriniai duomenys liudija, kad db. pvd. *Pastōrastis* lytis yra autentiška, o kildinti ją reikėtų iš slavizmo *pastarostis* (1. podstarosta) „smulkus dvaro valdininkas, starostos padėjėjas, vietininkas“ (LKŽ IX 528).

⁷ Žr. Z. Zinkevičius, Lietuvių antroponimika, 99.

1816 m. *Jerzy Radziłowicz* (4, 27) – 1828 m. *Maciey Radziwiłowicz Jerzego Syn* (5, 71–72) – priede *Jerzy Radziwiłowicz* (5, 200). Variantų **Radzilavičius* ir **Radzivilavičius* (galėtų būti ir **Radilavičius*, **Radivilavičius*) kilmė aiškintina taip. Pirmojo **radzil-* tai šaknis *radz-* (*rad-*) ir priesaga *-il-*. Šaknis *radz-* (*rad-*) gali būti siejama su lietuvių senųjų dvikamienių asmenvardžių *Rādvilas*, *Rādminas* ar kt. panašaus trumpiniu arba sudurtinių slaviškos kilmės asmenvardžių *Radomilas*, *Radomiras*, *Radoslavas* pirmuoju sandu. Kaip matyti, asmenvardis **Radilavičius* gali būti lietuviškos arba nelietuviškos kilmės. Tuo tarpu variantas **Radzivilavičius* (**Radivilavičius*) kildintinas iš senojo dvikamienio asmenvardžio *Radivilas* (kamienai *rad-* ir *vil-* sujungti balsiu *-i-*). Variantai, be kita ko, įdomūs tuo, kad paliudija, kaip dėl raštininko neatidumo praleidus dvikamienio asmenvardžio antrojo sando dalelę *-vi-* iškreipiami labai aiškios kilmės pavardė. Autentiška pavardės lytis šiuo atveju, matyt, yra su **radzivil-* (**radivil-*). Tai iš dalies rodo ir db. pvd. *Radvila*, be kitų vietų, užrašyta ir Adutiškyje (šio dvaro inventoriuose užfiksuoti čia aptariamai variantai). Kitos šios kilmės db. pvd. paplitusios toliau nuo buvusio dvaro vietų. Plg. dar db. pvd. *Radziliáuskis*, kuri žinoma Šiluvoje (2 šeimos). Jos *radzil-* taip pat galėtų būti iš **radzivil-*.

1806 m. *Adam Rakszys* (18, 16–17) – 1830 m. *Antoni Rakszys* (19, 20) – 1837 m. *Antoni Raksztus* (19, 49) – 1838 m. *Antoni Rakszys* (20, 18–19). Variantai užrašyti Palsvalio dvaro inventoriuose. Šiose vietose žinoma db. pvd. *Rakšys*, be abejo, yra iki mūsų dienų atėjęs dažniau dokumentuose pasitaikęs tos pačios pavardės variantas. Šaknies *rakš-* kilmė neaiški. Ji mėginama lyginti su db. pvd. *Rakšnys* ir *Rukšys* kamienais (LPŽ II 567). 1837 m. dokumente užrašytas asmenvardis **Rakštus* (beje, jo galūnė *-us* gali būti ir raštininko pakeista iš kokios kitos; vien galūnėmis besiskiriantys pavardžių variantai yra įprastas reiškinys XIX a. šaltiniuose) leistų įtarti, kad šaknis *rakš-* gali būti ir iš **rakšt-*. Jeigu db. pvd. *Rakšys* tikrai būtų iš **Rakštys*, jos kilmė būtų aiški – iš liet. k. *rakštis* „plonas medžio šipulėlis, įlindęs po oda; pašinas“, *rakštūs* „aštrus, dygus; aštriai skaudantis, dilgsintis; painus, raizgus, neaiškus“ (plg. db. pvd. *Rakštėlis*, *Rākštis*, *Rakštys* – LPŽ II 567).

1816 m. *Symon Rymidis* (14, 2) – 1819 m. *Szymon Rymwidis* (15, 3). Variantai, užrašyti Balčių dvaro (dabar – dalis Kelmės ir Raseinių r.) dokumentuose, paneigia db. pvd. *Rimidis* ir *Rimydis* lyčių autentiškumą. Pastarosios yra žinomos ir buvusio dvaro vietose. Jų kilmė (ir daryba) neaiški (LPŽ II 609). Įdomu tai, kad 1819 m. dokumente užfiksuotą autentišką pavardės lytį vėliau rašytuose inventoriuose, matyt, vėl pakeitė netaisyklingas variantas **Rimidis* (**Rymidis*, **Rimydis* ar pan.), atėjęs iki mūsų dienų. Taisyklinga db. pvd. *Rimidis* ir *Rimydis* lytis greičiausiai yra **Rimvydis*. Ji atsiradusi iš senojo lietuvių dvikamienio asmenvardžio *Rimvydas* (plg. db. pvd. *Rimvydas*, kuri užrašyta Grinkiškyje ir Kazlų Rūdoje – LPŽ II 611).

1830 m. *Felician Stórewicz* (19, 12) – 1837 m. jo sūnus *Wiktor Styrowicz* (19, 41) Variantai, užrašyti Pasvalio dvaro dokumentuose, rekonstruoti **Sturevičius* ir **Styravičius*. Šiuo metu tokios pavardės nežinomos. Plg. db. pvd. *Stūrė, Stūris, Stūris* (šaknis *stūr-*) ir *Styrà* (šaknis *styr-*)⁸. Jos, be kitų vietų, yra žinomos ir buvusio dvaro teritorijoje ar netoli jos. Šių db. pvd. kilmė, be abejo, yra skirtinga (plg. LPŽ II 848–849, 823). Norint įvertinti db. pvd. lyčių autentiškumą, be abejo, reikia turėti daugiau duomenų.

1806 m. *Krzysztof Szarkunas*, vienas iš sūnų – *Adam* (18, 16–17) – 1816 m. *Adam Szarkanas* (21, 10), 1817 m. *Adam Szarkanaf* (21, 26) – 1823 m. *Adam Szakarnis* (22, 10) – 1830 m. *Adam Szarkanas* (19, 21) – 1837 m. *Adam Szakarnas* (19, 50) – 1838 m. *Adam Szarkarnas* (20, 19–20), *Piotr Szakarnis* (20, 18–19). Pavardės variantai, užrašyti Pasvalio dvaro dokumentuose, rekonstruoti **Šarkūnas, *Šarkanas, *Šakarnis, *Šakarnas, *Šarkarnas*. Tik paskutinis variantas neturi atitikmens tarp dabartinių pavardžių (matyt, dėl raštininko neatidumo pirmajame arba antrajame asmenvardžio skykyje atsirado nereikalingas priebalsis *r*). Variantą **Šakarnas* sutapatinus su **Šakarnis* (jie skiriasi tik galūnėmis), likusius rekonstruotus asmenvardžius galima sieti su db. pvd. *Šarkūnas, Šarkānas* ir *Šakaŕnis*. Šių pavardžių kilmė, be jokios abejonės, turi būti aiškinama nevienodai. Pirmoji su patronimine priesaga *-ūnas* sudaryta iš asmenvardžių **Šarka, *Šarkys, *Šarkus* ar pan., kurie kildinami iš liet. *šárka* „varnų šeimos paukštis su baltomis plunksnomis sparnuose“ (LPŽ II 889). Db. pvd. *Šarkānas* yra siejama su lat. pavarde *Sarkans* (ten pat), o *Šakaŕnis* kildinama iš liet. *šakaŕnis* „šakotas medis“, *šakarnūs* „šakotas; kaulingas“ (LPŽ II 877). Kaip matyti, trys skirtingos kilmės, savarankiškai funkcionuojančios db. pvd. gali būti susidariusios iš vienos pavardės variantų. Tai, be kita ko, patvirtina ir minėtų db. pvd. paplitimas – visos jos žinomos buvusio dvaro vietose – Biržų ir Pasvalio rajonuose (Biržuose, Daujėnuose, Nemunėlio Radviliškyje, Pabiržėje, Pasvalyje, Saločiuose, Vabalninke). Kurios iš trijų pavardžių lytis yra autentiška, o kurias reikėtų vertinti kaip neautentiškas, šiuo atveju sunku pasakyti. Atsakymo galbūt reikėtų pamėginti ieškoti ankstesnių šimtmečių (XVII–XVIII) Pasvalio dvaro dokumentuose.

1806 m. *Marcin Sztumbrys*, vienas iš sūnų *Jozef* (18, 7–8) – 1816 m. *Jozeff Stumbris* (21, 4) – 1819–1820 m. *Iózef Stumbrys* (23, 3) – 1823 m. *Jozeff Stumbris* (22, 1) – 1830 m. *Józef Stumbrys* (19, 7) – 1835 m. *Mateusz Stubrys* (19, 35), *Elizasz Stubrys* (19, 36) – 1838 m. *Mateusz Stumbris* (20, 5–6). Variantai, užrašyti Pasvalio dvaro inventoriuo

⁸ Dėl galimybės tapatinti db. pvd. be slaviškų priesagų su istorijos dokumentuose užrašytais asmenvardžiais, sudarytais su priesagomis *-evič, -ovič*, žr.: V. Maciejauskienė, Dėl lietuvių pavardžių su priesagomis *-avičius, -evičius* vertinimo. – Lietuvių kalba: tyrėjai ir tyrimai (Konferencijos pranešimų tezės), Vilnius, 1993, 20–21.

se, rekonstruoti **Stumbrys* (**Stumbris*) ir **Stubrys*. Plg. db. pvd. *Stuñbris*, *Stumbrỹs* ir *Stubrỹs*. Pirmosios, be kitų vietų, užrašytos ir buvusio dvaro teritorijoje. Jų šaknis *stumbr-* kildinama iš liet. *stuñbras* „stambus laukinis žinduolis, panašus į jautį“, *stumbrà* „kas susitraukęs, susenęs, sukriošęs“, *stuñbras* „nerangus, tingus žmogus“ (LPŽ II 846). Antroji db. pvd., *Stubrỹs*, siejama su vienintelį kartą, t. y. 1835 m. dokumente, užrašytu variantu, taip pat žinoma Pasvalyje (2 šeimos; prie jos čia dar yra pastaba, kad žmonės vadina *Stumbrỹs*). Jos šaknis *stubr-* kildinama iš liet. *stùbras* „stuobrys; nugenėtas, be viršūnės arba išdžiūvęs, pūvantis, nykstantis medis; stiebas“ (LPŽ II 843). Neabejojant visų lietuvių pavardžių *Stubrỹs* (kitos jų paplitusios Žemaitijoje) lyčių autentiškumu būtina konstatuoti, kad Pasvalyje užrašyta db. pvd. *Stubrỹs* yra atsiradusi iš *Stumbrỹs*. Dėl to koreguotinas ir jos kilmės aiškinimas, siejant ją su pavardėmis, turinčiomis šaknį *stumbr-*.

1806 m. *Stanisław Warekois*, sūnus *Adam* (18, 17–18) – 1816 m. *Adam Warakois* (21, 10); 1806 m. *Jakub Werekois*, sūnus *Wincenty* (18, 17–18) – 1816 m. *Wincenty Warakois* (21, 9), 1817 m. *Wincenty Warakois* (21, 27) – 1820 m. *Wincenty Werakois* (23, 15); 1830 m. *Antoni Warakois*, *Stanisław Warakois* (19, 21) – 1838 m. *Antoni Warakonis* (19, 50). Variantai užrašyti Pasvalio dvaro dokumentuose. Minimi šio dvaro Pasvaliečių kaimo (dabar – Biržų r.) gyventojai. Rekonstruotų variantų **Variakojis*, **Varakojis*, **Verakojis*, **Veriakojis* ir **Varakonis* palyginimas su db. pvd. liudija, jog nusistovėjo variantas *Variakōjis*. Ši pvd. užrašyta Biržuose (net 41 šeima), Pabiržėje (9 šeimos) ir kt. netolimose vietose. Netoli, t. y. Saločiuose (Pasvalio r.), žinoma pvd. *Varakōjis* greičiausiai yra grafinis db. pvd. *Variakōjis* variantas. Šių pavardžių kilmė aiški – tai sudurtinės pavardės, kurių pirmasis sandas *var-* iš liet. *vāris*, o antrasis *koj-* – iš liet. *kója* (LPŽ II 1164). Variantai su *ver-*, matyt, išnyko, neatėjo iki mūsų dienų. Taigi lieka tik 1830 m. užrašytas variantas **Varakonis*. Jeigu ne pateiktasis tos pačios pavardės variantų kontekstas, sieti šį asmenvardį su db. pvd. *Variakōjis* nekiltų jokių ketinimų. Vertinant jį kaip sudarytą su lietuviška patronimine priesaga *-onis*, tektų konstatuoti, kad dėmens *varak-* kilmė neaiški. Kadangi užrašymai istorijos dokumentuose paliudija faktą, kad asmenvardis **Varakonis* atsiradęs iš **Varakojis*, paaiškėja jo daryba, įmanoma paaiškinti ir kilmę. Šis atvejis privertė atkreipti dėmesį į neaiškios kilmės db. pvd. *Variakūnas*. Manant, kad ji sudaryta su lietuviška patronimine priesaga *-ūnas*, kaip ir varianto **Varakonis* atveju, problemiškas lieka dėmuo *variak-*. Turint omenyje tai, kad db. pvd. *Variakūnas* yra užrašyta tik Biržuose bei Vabalninke, galima spėti, jog jos lytis taip pat yra išsirutuliojusi iš db. pvd. *Variakōjis* varianto, užfiksuoto kokiam nors šių vietų dokumente. Spėjimą, be kita ko, daro pakankamai įtikimu varianto **Varakonis* egzistavimas.

1854 m. *Kazimierz Żelnecki* (25, 9) – 1858 m. *Kazimierz Żamecki* (25, 7). Vaiguvos dvaro (dabar – Kelmės r.) inventoriuose užrašyti variantai rekonstruoti **Želneckis* ir **Žameckis* (ar **Zelneckis* ir **Zameckis?*). Dėl pirmojo plg. db. pvd. *Želnis*, *Želnys*, *Želnius*, kildinamas iš liet. *želnóti* „pradėti augti ūsams, barzdai“, *želnà* „toks paukštis“ (LPŽ II 1321). Šios db. pvd. žinomos ir netolimose nuo buvusio Vaiguvos dvaro vietose. Db. pvd., kurias galima būtų sutapatinti su variantu **Zelneckis*, dabar Lietuvoje nežinomos. Dėl galimų antrųjų pavardės variantų **Žameckis* ar **Zameckis* plg. db. pvd. *Žamèckis*, kuri užrašyta tik Papilėje (Akmenės r.), ir db. pvd. *Zamāckas*, *Zamèckas*, užrašytas tik Rytų Lietuvoje. Manoma, kad visos trys šios db. pvd. yra slaviškos kilmės (LPŽ II 1313, 1272, 1271). Iš to, kas pasakyta, lyg ir galima būtų daryti išvadą, kad autentiška yra 1854 m. dokumente užrašyto pavardės varianto lytis su *želn-*, sutapatinama su db. pvd. *Želnys* ir kt. (kai kurie XIX a. pavardžių variantai rodo, kad pavardžių lytis galėjo netekti slaviškos priesagos arba ją įgyti, taigi varianto **Želneckis* ir db. pvd. *Želnys* bei kt. siejimas visiškai įmanomas). Tačiau plg. dar db. pvd. *Žemèckis*, *Žemèckis*, kurios, be kitų vietų, užrašytos ir Kelmėje, Užventyje. Manoma, kad jos galėtų būti ir lietuviškos kilmės, sietinos su liet. *žėmas* (LPŽ II 1323). Taigi visiškai įmanoma, kad abiejų pateiktų tos pačios pavardės variantų (1854 ir 1858 m.) lytis nėra autentiškos, o tikroji pavardės lytis yra su *žem-*. Antra vertus, manant, kad vienas iš Vaiguvos dvaro dokumentuose užrašytų pavardės variantų yra autentiškas, tektų suabejoti db. pvd. *Žemèckis*, *Žemèckis* (ypač užrašytų buvusio Vaiguvos dvaro vietose) autentiškumu. Kaip yra iš tikrųjų? Tai galbūt paaiškėtų, suradus daugiau šių pavardžių variavimų duomenų.

1830 m. *Wawrzyniec Żylanis*, *Mateusz Żylanis*, *Maciej Żylanis* (24, 4) – 1869 m. *Wincenty Żelanis*, *Piotr Żelanis* (24, 33). Variantai iš Seirijų parapijos gyventojų sąrašų. Rekonstruotos jų lytis **Žilionis* ir **Želionis* sietinos su db. pvd. *Žiliónis*, *Žilionis* ir *Želiónis*, *Želionis*. Pirmoji, be kitų vietų, užrašyta ir Seirijuose (34 šeimos), o antroji paplitusi taip pat netolimose nuo Seirijų vietose (Krosna, Miroslavas, Simnas). Todėl visiškai įmanoma, kad ne visai aiškios kilmės db. pvd. *Želiónis* (spėjama, jog ji gali būti iš *Žiliónis* arba *Žaliónis* – LPŽ II 1321) yra iki mūsų dienų atėjęs iškreiptas jau 1830 m. dokumente fiksuotos pavardės variantas. Pripažinus, jog autentiška šių pavardžių šaknis yra *žil-*, visas jas reikėtų kildinti iš liet. k. *žilas*, *žilis* ar pan. (plg. db. pvd. *Žilėnas*, *Žiliónis*, *Žilys*, *Žilius* ir kt. – LPŽ II 1333–1334).

Pavardžių lyčių **Žilionis* ir **Želionis* variavimą paliudija ir daugiau duomenų. Kartik paminėti asmenys buvo užrašyti Seirijų parapijos Gervėnų kaime. O štai kaip užrašyti Rusonių kaimo parapijiečiai: 1830 m. *Szymon Żylanis*, *Dominik Żylanis* (24, 10) – 1869 m. *Szymon Żylanis*, *Mateusz Żylanis*, *Jan Żelanis* (24, 39). Minima ši pavardė ir Avižonių kaime: 1830 m. *Szymon Żelanis*, *Jakób Żylanis*, *Maciej Żelanis* (24, 12) –

1869 m. *Szymon Żelanis, Marcin Żelanis* (24, 42). Kaip matyti, net tų pačių metų sąrašuose yra abu pavardės variantai, funkcionuojantys kaip savarankiškos pavardės. Tai, be kita ko, matyt, bus lėmę, kad abu jie atėjo iki mūsų dienų.

Čia pateikti ir aptarti lietuvių pavardžių varijavimo istorijos dokumentuose atvejai rodo, kaip istorinės antroponimijos duomenys padeda patikslinti abejonių keliančias db. pvd. lytis. Tai padarius, galima pakoreguoti kai kurių pavardžių etimologijas arba išaiškinti iki šiol neetimologizuotų pavardžių kilmę.

Šaltiniai*

1. Inwentarze Maiętności Dembiny... [Dembynės dvaro inventoriai. 1786–1828 m.] – MACBRS, F 138–1441.
2. Inwentarze Gronopolskie... [Granapolio palivarko inventoriai. 1775–1827 m.] – MACBRS, F 138–1442.
3. Inwentarz maiętności Hoduciskiey... [Adutiškio dvaro ir palivarkų inventoriūs. 1795 m.] – MACBRS, F 43–4045.
4. Adutiškio dvaro baudžiauninkų, jų turto ir prievolių sąrašai. 1816 m. – MACBRS, F 43–4314.
5. Inwentarz Majątku Hoduciszek w Roku 1828... Sporządzony... [Adutiškio dvaro inventoriūs] – MACBRS, F 43–4626.
6. Tabella odrobotkow przy Weryfikacyi za rok 1829 Sporządzona... [Adutiškio valdų valstiečių sąrašas... 1829–1830 m.] – MACBRS, F 43–4819.
7. Bierczak Hoduciskiey Maiętnosci na Rok 1827 sporządzony... [Adutiškio valdų 1827 m. mokesčių knyga.] – MACBRS, F 43–4757.
8. Выписи Метрической книги... 1857 г. [Verkių, Musninkų, Sudervės, Nemenčinės ir kt. bažnyčių gimimo, sutuoktvių ir mirties metrikų išrašų knyga.] – MACBRS, F 43–19247.
9. Inwentarz czyli Opisanie Folwarku Funduszowego Pocztown alias Kwesy Zwanego w Powiecie...Rosienskem w Parafii Wilkiiskiey leżącego... 1804. – MACBRS, F 38–32.
10. Skazka Rewizka Folw=Pocztowa Roku 1834. [Paštinės palivarko valstiečių sąrašas.] – MACBRS, F 38–55.
11. Inwentarz Folwarku Pocztowna... [Paštinės palivarko 1834 m. inventoriūs] – MACBRS, F 38–55.
12. Rachunek z Włoscianami Pocztownskiem w Wyrażeniu należności od nich... [Paštinės pal. valstiečių prievolių, mokesčių ir atodirbio specifikacija. 1835 m.] – MACBRS, F 38–55.
13. Daugirdiškių dvaro inventoriūs ir išrašas iš to pat inventoriaus. 1844 m. – MACBRS, F 138–1440.
14. Balčių dvaro dokumentai. 1816–1825 m. – MACBRS, F 37–2899.
15. Inwentarz Maiętnosci Bolczow... [Balčių dv. dokumentai. Balčių dvaro inventoriūs. 1819 m.] – MACBRS, F 37–2935.
16. Kelmės valdų kaimų ir valstiečių sąrašai. 1833–1835 m. – MACBRS, F 37–1931.
17. Kelmės dvaro dokumentai. Sąrašai valstiečių, užsimokėjusių ir neužsimokėjusių mokesčius... 1835 m. – MACBRS, F 37–1709.
18. Poswolski inwentarz... [Pasvalio dvaro inventoriūs. 1806 m.] – MACBRS, F 43–15014.

* Šaltiniai saugomi Mokslų akademijos Centrinės bibliotekos Rankraščių skyriuje (= MACBRS). Po sutrumpintų jų pavadinimų (originalo kalba bei užrašytų kataloge, o kartais – tik kurio nors vieno) nurodomas dokumentų saugojimo fondas bei signatūra.

19. Pasvalio dvaro pajamų ir išlaidų už 1829–1830 ir 1834–1837 m. apyskaitos. – MACBRS, F 43–15254.
20. Bierczak Czyszow i Remanętow z Włosci Poswolskiey na Rok 1838... [Pasvalio valdų gyventojų čišo mokesčių ir skolų knyga. 1838 m.] – MACBRS, F 43–15326.
21. Wybory dwa... [Pasvalio dvaro mokesčių už 1816 ir 1817 m. knyga.] – MACBRS, F 43–15082.
22. Werefikacya z Lat Trech...w Maiątku Poswolu... [Pasvalio dvaro valstiečių grūdų duoklės už 1820–1822 m. patikrinimo knyga] – MACBRS, F 43–15152.
23. Regestr Bierczy Czyszow od włości Poswolskiey za Rok 1819 y 1820... [Pasvalio dvaro baudžiauninkų čišo mokesčių knyga.] – MACBRS, F 43–15081.
24. Medžiaga Seirijų monografijai parašyti (gyventojų sąrašai. 1830–1839 m.) – MACBRS, F 136–19
25. Vaiguvos dvaro dokumentai: mokesčių mokėtojų sąrašai. 1849–1858 m. – MACBRS, F 37–228.

ZUR FRAGE EINIGER LITAUISCHER FAMILIENNAMEN-FORMEN UND DEREN ETYMOLOGIE

Zusammenfassung

In dem „Wörterbuche litauischer Familiennamen“ (V., 1985, Bd. 1; 1989, Bd. 2) findet man neben anderen Angaben auch die Etimologie der meisten Familiennamen. Zur Erklärung der Herkunft der Familiennamen waren die historischen Quellen nicht benutzt. Das hing von objektiven Gründen ab.

Bei der Untersuchung historischer Anthroponyme der 17.–18. Jh., wurde eine Varierung der Personennamen bemerkt, die auf die Formenauthentik unserer Familiennamen Einfluß ausgeübt hatte. Die Variabilität mancher Familiennamen in nicht zur selben Zeit geschriebenen Quellen hilft oft zur Nachprüfung unauthentischer Familiennamen-Formen mancher jetziger litauischer Familiennamen und zur Korregierung der Etimologie mancher Familiennamen oder zur Erklärung der Herkunft bis jetzt unetimologischer Familiennamen.

Das bestätigt auch die Untersuchungen der Varianten litauischer Familiennamen des 19. Jh. Z. B. in den Inventaren des Gutes zu Pasvalys findet man allerlei Varianten desselben Familiennamen: im Jahre 1806. *Sztumbrys*, im Jahre 1816. *Stumbris*, im Jahre 1823. *Stumbris*, im Jahre 1830. *Stumbrys*, im Jahre 1835. *Stubrys*, im Jahre 1838. *Stumbris*. Der einmalig im Jahre 1835. erwähnte Personennamen *Stubrys* ist bis jetzt erhalten geblieben. Der Familienname *Stubrys* wurde in Pasvalys aufgezeichnet mit der Anmerkung, daß er von Leuten *Stumbrys* ausgesprochen wird. Die Wurzel *stubr-* wurde aus dem litauischen Wort *stūbras* herausgeführt („Lietuvių pavardžių žodynas“, Bd. 2, S. 843). Die angeführten Angaben zeigen, daß diese in Pasvalys aufgeschriebene Form des Familiennamens *Stubrys* keine authentische, aber wohl aus dem *Stumbrys* entstandene ist. Der Familienname *Stumbrys* ist auch zur Zeit in dem ehemaligen Gutsbezirk von Pasvalys zu treffen. Er sollte aus dem litauischen *stuñbras*, *stumbra* (ibid. S. 846) entstanden sein. So sollte auch die Etimologie des Familiennamens *Stubrys* lauten, an erster Stelle auf seine authentische Form angewiesen.

Ähnlich Angaben aus allerlei Dokumenten des 19. Jh. zeigen, daß die Formen mancher jetzigen Familiennamen nicht authentisch sein könnten, wie z. B., *Bagaliūnas*, *Bartkėvičius*, *Butkėvičius*, *Grėckas*, *Grėckis*, *Ingelėvičius*, *Engelevičius*, *Kurlāvičius*, *Kurilāvičius*, *Radziliāuskis*, *Rakšys*, *Rimidis*, *Rimydys*, *Šarkūnas*, *Šarkānas*, *Šakānis*, *Stubrys*, *Variakūnas*, *Želiōnis* u. a. Nur bei Bestimmung der eigentlichen Formen könnten diese etimologisiert werden oder könnten die schon gegebenen Herkunfts-Erklärungen korrigiert werden. Das wird eben in dem angegebenen Artikel an manchen Familiennamen probiert.